

MAGYAR KURIR

Indult Bétsből, Kedden Május' 20-dik napján, 1817-dik esztendőben.

B é t s .

A' Portugalliai Brasiliai és Navarrai egygyesült Királyság' Korrnaörököse' Jegyesének *Leopoldinának*, mint Austriai Császári Fő Hertzegaszszonynak *Lemon-dása* (Renunciáló - Aktája) a' folyó Május 11-dikén déltájban 1-gyedfél órakor ment véghez, a' melly pompára a' Cs. Kir. Fő Tiszti Karok, a' Conferenc-Ministerek, az Udvari Cancellariáknak Elölülők, a' Cs. K. Titkostonátsosok, a' Bétsi Fejedelmi-Érsek, 's az itt lévő Portugallus Követ, a' Titkostonátsosi szálába özsze hivattattak vala. Ezt követte kedden, 13-dikban a' *Prokuratzió* által való özszeadattatás, ilyen pompával: Estvéli 7 órakor az Udvari minden Rendek gálában a' nagy szálába özsze gyülekeztek, 's éppen ekkor a' Portugallus Követ fényes pompával a' *Procurátornak*, Károly ö Császári Fő Hertzegségének elhozására ment, hogy a' Völegény' képét viselje; Császár és Császárné ö Felsőgek pedig, kik a' Menyaszszont kézenfogva vezették, előttök az Udvari minden Rendek, a' Portugallus Követ, 's a' Fő Hertzegek menvén, pompás sorral az Augustinus Atyák' templomába besétáltak, a' hol az özszeadásra oda hívatott Fejedelmi Érsek, a' körüllette szolgáló papiszemélyekkel egyetemben, fogadta ö Felsőgeket. Az özszeadás pompái a' Sz. Ambrus háláadó énekén végződtek, melly után ö Felsőgek ugyan azon pompával, mellyel a' templomba besétáltak vala, a' szálába visszasetáltak, hol a'

Felsőges Menyaszszony, Császár és Császárné ö Felsőgek jelenlétében, a' Követségeknak, a' Cs. Kir. Ministereknek, 's végre a' Dámáknak jó szerentsekivánásait elfogadta. Azután következett a' Cerimoniás nagy szálában a' cerimonias vatsora, a' hol a' Követségek 's a' Cs. Kir. minden rendű Udvariak udvarlottak, 's ennek is vége lévén az Udvariak bekísérték ö Felsőgeket a' belső szobákba.

A' Portugallus Udvarnak ezen házas-ságára nézve *Bétsben* lévő rendkívülvaló Követjét Marquis *Marialvát* a' Sz. István Magyar K. Rendjének nagy keresztjével, 's ugyan azon Királyi Követségi Ágens *Navarro d' Andrede* urat ugyan azon Királyi Rendnek közép keresztjével, az ö vélek való különös megelegetésének jeléül, megajándékozni, 's nékiek ezen címereket maga tulajdon kezeivel által adni, méltóztatott ö Cs. K. Felsőge.

Ö Csász. Kir. Felsőge méltóztatott a' *Württemberg* Regimentjénél Kapitány és Svadronkommandáns *Markusfalvai Mariássy* 's az Angliai Régens Princz' nevét viselő Regimentnél hasonlóképpen Kapitány és Svadronkommandáns *Márkusfalvai Mariássy Károly* urakat, a' maga Camerariusait kinevezni.

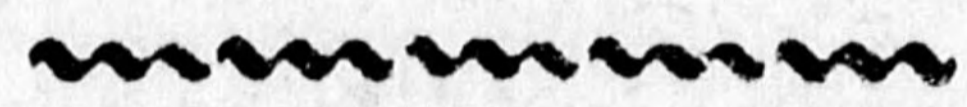
Ö Cs. K. Felsőge a' tudományokeránt viseltető buzgó szeretet által indittatván azoknak a' maga Státusaiban való gyarapittatása 's egyszersmind a' világ' távol-

lévő részei' természeti lintseinek hozzánk való általplántáltatása végett, jónak találta a' maga kedves leányának *Leopoldina* Császári Fő Hertzegasszonynak a' Portugallus Királyi házba való házasságát 's Brasiliába lejendő útozását, abban a' tekintetben is haszonra fordítani, hogy ugyan oda néhány tudósokat 's természetesmérőit küldvén-el, reájok bizza, hogy az ő Legfűségesebb Felsége' (a' Portugallus Király) engedelmével *Brasileának* nevezetesebb részeit bejárják, a' természet' három országának ritka hozományait, mellyek ott gazdagon találhatók, figyelmesen megvizsgálják, a' tudományokra nézve hasznos észrevételeket tegyenek, 's az idegen ritkaságoknak a' mi honnyi gyűjteményeink között találtató kintstárát újabbakkal gazdagítsák. Az ezen célra kivántató költséget Császári bőkezűséggel kirendelni, 's ezen tudós útozásbéli egész intézetnek igazgatását a' maga Státus-Conferentziális, és külső dolgokra ügyelő Ministerére *Metternich* Hertzegre bizni méltóztatott ő Csász. Kir. Felsége. —

Azon érdeemes urak, a' kik ily céllal ezen szép és nevezetes útozásra kinevezettek, ezek: — 1); A' Természeti Historiára nézve közönségesen, 's a' Fűvészségre nézve különösen, *Mikán Keresztely János* Orvos Doktor, a' Prágai Universitásnál Fűvészséget tanító Professor — 2); az Állatok' országára nézve *Ratterer* úr, a' Cs. K. természeti dolgok' kabinétjébéli Assistens — 3); mint vidékek vagy mezők' rajzolója *Enders Tamás* Ur — 4); *Scott* úr, Bétsben a' Belvederi Cs. K. Fűvész kert' Kertésze — 5); *Socher* Ur, a' Ferdinandus Koronaörökös ő Cs. Fő Hertzegsége Udvari Vadászsa — 6); a' Kövek' országára nézve *Pohl* Prágai Professor Ur, a' ki magát néhány rendbéli *Oryktognosticus* írásai által esmeretessé tette — 7); mint plántafestő, *Buchberg* Ur — 8); mint Bibliothekarius, *Schick* Ur. —

Az öt elsők ezen urak közzül már Aprilis' 9-dikén útnak indultak vala az akkor megnevezett *Austria* és *Augusta* fregátokon a' *Triesti* kikötőhelytől; a' három utolsó Menyaszszony ő Császári Fő Hertzegasszonyával egygyütt *Livor-nóban* fognak hajóra ülni. Az ezen tudományos útozást illető *Referálás* a' Bétsben lévő Cs. K. természeti dolgok' kabinétjének Igazgatójára *Schreibers* urra van bízattatva.

Ezen feljebb megnevezett Austriai Tudósokhoz a' Bavarus Király ő Felsége is hozzájuk tsatolta Doktor *Spix* és *Martius* Urakat, *Monachiumban* a' Tudományok Királyi Akademiájának tagjait.

Felső Austriában a' *Hausruck* nevű nagy hegynek egy szeglete' oldalán nagyon szomorú sorsra juttatott a' természet' munkája a' múlt Mártzius' végefelé, *Gschwend* nevű falut. Már 20 esztendeje múlt, hogy a' falú felett lévő tetőn holmi hasadásokat vettek-észre a' föld színén, hanem tsak a' nyári szárazságot gondolták a' történet okának lenni. Későbbre úgy látszott, mintha az oldalfélt lévő gyalog út lassanlassan továbbtovább nyomúlna, 's a' föld' színe, ott a' hol a' hasadások voltak, 2 vagy 3 lábnyira is beroskadt. Már ekkor figyelmezőbbek kezdtek lenni a' lakosok. E' mind így ment továbbtovább; némelykor gyenge földmozgások éreztettek, a' föld belső része keményen zúgni retsegni hallott, új források mocsarak támodtak, mellyekbe a' marha szántásközben hasig is helé süllyed't, 's több effélék. Hogy mind ezeknek rossz következése lehet, magok is gyanították a' lakosok, hanem lassanlassan úgy hozzá szoktak a' veszedelemnek fenyegetőző jelenségeihez, hogy házaikkal egygyütt továbbtovább taszítódni engedték magokat. Bámultak rajta, hogy házaiknak szegletét dűledezni, a' hasadásokat mélyülni, némely helyen holmi körakást feldombo-

rosúlni, itt-ott a' fáknak gyökereit elszakadozni látták, arra mindazáltal, hogy megszokott lakhelyekről eltávozzanak, magokat reá nem vehették. Hellyéről eltaszított szántóföldjeiket a' múlt ősön megbevetették; 's házaik' falait megtámogatták; 's legalább még egyszer aratni ártak othon. Hanem a' gondviselés egyéb végzést tett vala felőlök. A' hegynek a' másiktól elvált nagy kő-massája önnön terhét tovább nem bírvánleroskadni kezdett, a' bevetett szántóföldet darabokra szaggatta, a' víz, kő-szén, követs, agyag, 's egyebek, a' mik eddig a' hegy' belső részén voltak, felyülfordultak, némely házak leomlottak, mások félignyire a' földbe süllyedtek, némelyik 20 ölnyre is hajítódott a' helyéről, itt követshegy, amott motsár, másutt tó támadott. Melly rettenetes tekintet vala a' szegény lakosoknak, a' várt termés helyett mindeneiket így eltemettetni szemlélni, 's magoknak bujdosó botra szorúlni. Egy valaki, a' ki szántszándékkal ezen helynek megnézegetésére ment, azt írja, hogy ő April. 19-dikén járt ott, 's hogy az a' hely, mellyet ez a' romlás ért, valami egy órányi kerületű. A' földnek nyílásai már 10 — 12 mélységűek is voltak; az erdőbéli fák tsudálatosan állottak öszsze vissza dülendezve; némelyek a' földből egészszen kiszakadozva, mások tsak egygyik oldalok felől, úgy hogy a' másik oldalai még a' földhöz kapaszkodtak, 's több effélék. —

Ez a' falú, míg ép volt, 10 házból, 's 45 lakosokból állott. Hat háznak jele is alig látszik; három lakhatatlanná lett; a' tizedik még fennáll, de kétség kívül ez is nem soká a' többit fogja követni. Még 12 emberek élösködnek benne néhány darab marhájjal egyetemben; a' többi lakosok, 33-man, eltávoztak. A' még meglévő ház' tulajdonosának neve *Öller*. Hogy az ő tsüre 's pajtája valamitskével tovább taszítottak, hogy a' szobája' földje oldalos-

lag áll, úgy hogy, ha egy tsupor víz a' szoba földjén elomlik, az ablak felé foly, 's több efféle újságok, az öreget 's familiáját még annyira meg nem rettentették, hogy honnyokat oda hagyják. Melly nagyon ragaszkodják az ember megszokta földjéhez, 's melly bajosan válhasson-meg attól, bizonyítják ezek. Ennek az *Öllernek* egy szomszédja, minekutánna a' háza úgy oda lett, hogy a' motsárból tsak két szarufájának vége látszik-ki, és a' ki tsak kevés napok előtt oly jól birta magát, mint *Öller*, most ehez állott - be favágóságra, 's egyéb házi szolgálat-tételre, mint sem hogy másutt keresne megtelepedésre való helyet. Talám könnyebben esik neki, ha olykorolykor tsak az említett két gerendákra vetheti is a' szemeit, 's mondhatja és mutogathatja az ott elmenőknek, hogy né, itt volt az én tsüröm, tséplő szürüm, itt voltak tehén és ló pajtáim, itt, a' hol ez a' körakás felhalmozódott 's a' hol ez a' víz kibuborékol, jártunk-be a' pintzémbe — vagy talám az esik neki jól, hogy abból a' kútból ihatik, melyből eddig 8 ölnyi mélységről merítették a' vizet, most pedig tsak 1½-ről merítik. —

Gondolják, hogy ezt az egész szerentsétlenséget az okozta, hogy a' múlt vizes esztendőben a' hegy' gyomrában sok viz gyülvén öszsze, azon oldalfelől, a' hol ez a' falutska feküdt, a' földet lassanlassan meglágyította, 's a' felsőbb-hegytől nyomattatván, annak nagy terhe miatt, ott a' hol gyengébb volt öszszeroskadott.

Frantzia Ország.

A' *Regnault de Saint Jean d'Angely* felesége' elfogattatásának oka naponként nyilvánóságosodik az olvasó közönség előtt a' *Londoni* újságok' segedelmével. Ezek írják, Párisi magános levelezőik után, hogy egy fél-zsöldös, *Robert* nevű Frantzia tiszt, a' ki Amérikába menni szándékozott, mikor hajóra akart volna ülni;

a' szokás szerént megmozdított (vizgáltatott), 's a' passuális levelei nem jó rendben találtatván, maga elfogattatott 's írásai elvételtek, a' mellyek között találtatott a' felljebb nevezett aszszonyságnak is egy levele, mellyet a' férjének akart küldeni, 's a' melyben afféléket irt néki, a' mik büntetésre méltó reménségeket árultak-el, 's a' mellyeknek betelyesedések felől oly nagy bizonyossággal irt az aszszonyság, hogy nogatni mérészlette a' férjét a' Frantziaországba való siető visszatérésre.

A' Avignoni (Aveniói) politziai ítélőszék 18 ifjú embereket fogságra, pénzfizetésre, 's öt esztendőig tartó felvigyázat alatt való maradásra ítelt vala lázzasztó kiáltozásért. Ezt az ítéletet a' *Carpentasi* Apellatorium visszavetette. Az ifiak, minekutánna Januariustól fogva fogságot szenvedtek, elbotsáttattak.

A' Straszburgi politziai ítélőszék 5 esztendei fogságra, 300 Frank birságfizetésre, keresetének elvesztésére, fogságának végződése után 5 esztendeig tartó felvigyázat alatt való maradásra, a' per' költségének megfizetésére, 's az ellene kimondott ítéletnek 300 exemplárokban való kinyomtatására ítelt egy kortsmárost, azért, hogy a' *Jura* departamentjebeli katonákat eltsábitani, 's az ő hüségeket megrontani iparkodott, és a' Király ellen rútol beszéllett. —

Az Ardennes departamentben furtsakoldulás' módja kezdett vala fel állani. Ollyan kolduló csoportok állottak-össze, mellyeket a' hír 2000 emberekre is számolt, hanem valósággal is állottak 80—100 emberekből, 's a' tartományban keresztülkassul tsavarogván, nem tsak koldultak, hanem még azt is hirdették, hogy ők az *Usurpator'* armádájának előljáró tsapatját teszik, 's a' melly tréfát addig üzték, míg a' belső bátorságra ügyelő katonaság rájuk tsapván, vagy 20-szat *Re-*

thelnél elfogott közzülök, 's azolta a' többeknek hire se' hallik.

Azon familiák között, mellyek mostanság magokat *Alsatziában* az Amérikába való vándorlásra elszánták, *Kolmárban* egy olyan is találtatott, melly 1 apából, 1 anyából, 's ezeknek 12 gyermekeikből áll.

B e l g i u m.

Május' 4-dikén három Hollandus hajók kötöttek-ki Antverpiához, mellyeken egyebek között 350 olyan *Württembergi* lakosok találtatnak, a' kik Amérikába vándorolnak.

Azokat az erősségeket, mellyeket most *Charleroinál* készítenek, véghetetleneknek írják lenni. A' Király maga is elment *Brüsszelből* megszemléléssekre. A' *Lüttichi* erősségeken naponként 2000 emberek dolgoznak: hasonlóképpen nagy sokaság dolgozik *Mastrichtnál* is. Ezen sok ezer embereknek foglalatoskodtatása most azért történik, hogy a' szegénységnek valami keresete lehessen.

Spanyol Ország.

A' Királyi Princz Don Antonio' haláláról azt írják valami *Madridi* magános levelekben, hogy Aprilis' 14-dikén vad bikák' viaskodását nézvén, magát ott meghütötte, 's ez okozta halálos nyavalyáját.

A' Kataloniai Fő Kapitány Gen. *Castannos* hadi törvényszéket rendelt-ki a' *Lacy*, Milans, 's a' többek' megítéltéssekre: ámbár a' *Milans'* elfogattatásáról még eddlig semmit nem irtak. Az özszeesküvésnek polgári részen lévő tagjai pedig Madridba vitettetnek megítéltetésre.

Spanyol Amerika.

Valami régi környülállásokrol ilyen tudósítások indultak még a' múlt Decem-ber' 11-dikén *Vera Kruz*ból Európa felé: — „*Boquilla de Piedrát* a' Királyi seregek az insurgensektől visszavették. Ez egy nyomorú bűvő menedéke vala minden féle tengeri nemzetektől odavetődött

prédálóknak. Csak a' békételenek' hirlelése adta vala néki azt a' költött nevet, hogy egy kemény erősség volna. Az egész tolvaj fészek néhány szalmatedelű, sövényből font oldalú katona-kajbákból állott, 's 13 ágyuk által fedeztetett, melyek egy sánzra (*redoutra*) valának kiszegesztelve. Egész erősségét a' rosz utak tették, mellyeken hozzá kellett a' Királyi seregeknek közelíteni: de a' kik végezetre ezen a' nehézségen is győzedelmeskedtek. — Angliai fábrikából került fegyveres magazinumot, 's Bibliával és Amériikai Constitúcióval tele ládákat, 's egyéb efféléket találtak ott. — Ez hivatalyszerént való tudósítás, hanem semmi egyéb, se' új se' régi *Meksikói* történetekről való emlékezet nem találtatik benne, melynek a' lehet az oka, hogy az ott folyó zürzavaros hánykodások minden belső közösülés' útját félbeszakasztották.

A' Déli Amériikai történetek között nagyon magára vonta vala tavaly az Admirális *Brown* története a' figyelmességet, annyival is inkább, hogy a' valóság' minémüsége sokáig eltitkoltatott. Már most ez is kezd valóságosabbatska színben világ' eleibe jöni. *Barbadós* szigetéről ezeket irták felölle Febr. 1-ső napján: — „*Brown*, Buenos-Ayresi Admirális lévén, minekutánna néhány hajókkal Chili és Peru' partjai mellé olázkodni küldetett volna, ott oly sok kereskedő hajót összefogdosott, hogy ezen prédából legalább rakásra gyűjtött 1½ millió font Sterlinget. Előbb *Gnyaquilhez* azután *Limához* is kiszállott, de itt nem volt szerentsés, mert elfogták 's bizonyosan fel is akasztották volna, ha történetből a' *Limai* Kormányozót az ő seregei is azelőtt néhány napokkal el nem fogták 's ezért őtet ki nem tserélték volna. Ezen környülállások között elvesztette egy hajóját. Azután Bonaventuráig folytatván evezését, innét visszatért a' *Magellanes* szorosa felé. Itt is a' tengerbe veszett egy hajója.

Még meg-volt kettő, a' *Herkules* és *Consequentzia* nevük, hanem ez az utolsó tőle nem soká elváltván, nem tudják hova lett, azolta hírét se hallották. *Brown* ekkor vissza akart evezni a' *Buenos-Ayresi* öbölbe, de csak azért nem tselekedte, hogy azt hallotta, hogy *Buenos-Ayrest* az ellenség szorongatja, 's hogy a' *Herkules* ennek a' kezébe ne essék; tehát így történt, hogy *Pernambukóhoz* köttött-ki, 's onnét végre *Barbadóshoz* evezett. — Ezt ő maga beszéli így: de mások egyebet erőssítenek. Azt tudni illik: hogy az Admirális Ur a' Buenos - Ayresi Országlószéknek akarátja ellen evezett vott ki 's vette evezését *Chilinek* és *Perunak* partjai mellé, 's a' mit ott tett mindent Országlószékének akarátja ellen tett, úgy hogy ez üldözőket is küldött utánna, hogy valamiképpen fogják - el és vigyék vissza Buenos-Ayresbe; és hogy ugyan ő, minekutánna hajóját a' feljebb említett végheletlen kintsel megrakta volna, azt akkor a' fegyverből kivetkeztette, az ágyukat a' hajó' belső részében rakásra rakatta, a' hajót csak kereskedő hajónak lenni kinyilatkoztatta, 's végezetre az alattalévő embereknek megparantsolta, hogy őtet többé ne Admirálisnak, hanem csak egy tulajdonos hajós Kapitánynak nevezzék. Ilyen környülállások között találtak reá az Anglusok, 's elfogván, *Antigoa* szigetén a' hajóját mint igasságos prédát elkotyavetyélték, mint tengeri ragadozónak tulajdonát, minthogy sem rendszerént való laistromot, sem pedig valamely Országlószéktől való passust nem mutatott elő. Mások még azt is erőssítik, hogy mikor a' *Buenos - Ayresi* kikötőhelyből elevezett, már akkor feltette volt magába, hogy oda többé vissza ne evezzen. Mondják, hogy nem üres fejű ember, 's hogy valamint a' tiszték úgy a' közemberek is, a' kik alatta szolgáltak, nagy hajlandósággal viseltettek hozzá. A' tiszték és közemberek száma, kik utoljára

a' *Herkulesen* véle egygyütt találtattak, 120-ra telt. Hol van most maga, nem olvassuk.

Nagy Britannia.

Eszaki *Skotziában* oly nagy éhségre jutottak a' szegény emberek, hogy a' márhán eret vágnak 's vért bortsátván - ki belölle, abból kolbászt tsinálnak, 's azzal táplálják magokat.

Norwichban egy *Klúb* áll-fenn *Braunschweigi Ritterek* nevezete alatt, melynek tagjai az Uralkodó házhoz viseltető hajlandóságot kérkedve mútogatván, egy processiónak alkalmatosságával az alacsony nép által kövekkel hajgáltattak, 's egy közülök meg is sebesedett. Nagy bajjal állíthatta helyre az oda szaladott politzia a' tsendességet.

Londonban a' múlt hónap végén elégett más hét házakkal egygyütt, az az Angliában valaha igen nevezetes ház, a' melyben *Cromwel* lakott volt, 's a' melyben ő az I-ső Károly' megölettetését illető halálos ítéletet aláírta. Most egy képráma tsináló embernek fabrikája volt benne.

A' Sz. Ilonáról Londonba visszaérkezett Lengyel *Piontowsky*, kiről oly hirdetés jött vala ki az újságokban, hogy *Londont* oda hagyván az Európai száraz földre jött volna által, kihirdette, hogy ő még most is Londonban van, 's az az ember, a' ki most Európában az ő képében ideamoda útoz, bizonyosan valami tsalárd ember, 's tsak az a' czélja, hogy a' Bonaparte' barátjait kikémlelje, vagy mint mások fordítják, őket tévedésre vegye.

Stripling Kapitány az Agnes nevű hajóval Buenos-Ayresből Angliába visszaérkezvén, Febr. 3-dikán költ, és így legújabb tulósításokat hozott a' *La-Plata* mellyekeiről, mellyekben a' mondatik, hogy a' *Portugallus* seregek, a' mellyek *Montevideóba* bementek, a' városon 's annak erősségein kívül még addig sohol meg nem fészkelhették magokat, és hogy

az *Artigas'* lovassága nékik sokat alkalmankodik. A' városból, 's annak erősségeiből, minekelötte a' Portugallusok oda bementek volna, kivitte ugyan ezen *Artigas* a' maga seregeit és készületeit.

Oksfordból 5 vagy 6 mértföldnyire Aprilis' 23-dikán addig viaskodtak fogadásból, *Clayton* és *Batts* nevű *Boxerek* (ököllelviaskodó bajnokok), legalább 20,000 nézőknek jelenlétekben, míg utóljára *Batts* oly ütést ejtett a' Clayton' nyakának bal felől lévő erén, hogy halva vitték-el a' viaskodás' helyéről. A' fogadás 20 *Gvine* aranyból állott, mellyeket *Batts* magához vevén, elébb állott onnét. A' törvényszék azonközben maga eleibe idézte, 's perli, mint akarattal való gyilkost.

Amérikában *Szent Tamás* szigeténél egy Frantzia fregát jelent-meg egy másik kisebb hadi hajóval egygyütt, hogy az insurgenseknek néhány prédáló hajóikat, mellyek a' Frantzia Kir. zászlók ellen tsintettek, megfenyítsék.

Orvosi Jelentés.

Az alább irt Tekintetes Nemes Győr Vármegyében Sz. Mártonyi mező Városban lakos Szem-Orvos, a' ki már 19 Esztendőtol fogva mindenkor szerentséssen a' szemek gyógyításában fáradozott; számtalan hálogban, 's más egyéb a' szemeket érdeklő nyaválákban sénlődő világtalanokat, a' többi között vakon született gyermekeket is szerentséssen meggyógyított, és látásra hozott.

Im ez által mind azok, a' kiknek hibájok orvoslása végett hozzája folyamodni akarnának, mindenkori segítségét legkedvezőbb kötések alatt ajánlja, egyszersmind declárálván, hogy ha valamely beteg tulajdon házánál kívánná magát orvosoltatni; tehát az Orvos maga alkalmatosságán kész a' beteg házánál megjelenni.

Braun János,
Szem-Orvos.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

Az itt következő tudósítás egy kevéssé kesőszkére érkezett hozzánk: —

Tekintetes Nemes *Borsod* Vármegyében fekvő Cameralis Mező-Kövesd városában folyó 1817-dik esztendei Aprilis' 22-dik napján délutáni három óra tájban Ferdinand ö Királyi Fő Hertzegsége Magyar Ország Fő Commendánsa Fő rangú kísérelével egygyütt nagy örvendezések között megérkezvén, minekutánna ö Kir. Fő Hertzegségét Nemes Borsod Vármegye részéről a' Dios-Györi Uradalomhoz tartozó Cameralis vendégfogadóban a' végre kicsinosított szobákban egy jeles Deputatio Magyar nyelven illendő tisztelettel köszöntötte, és ö Királyi Fő Hertzegsége hasonló nyelven ezen Deputatio köszöntését elfogadni méltóztatott volna, azonnal hozzá fogott a' katonai mustrához, és először is a' keresztül utazó Gyulai Regementjéből való Gyalogságot, azután egy csoport több Regementbéli egygyütt utazó Invalidus katonákat a' Piacz közepén megnézegetvén, több köz Vitézeket tulajdon sorsokrol, 's állapotjokrol személlyesen megtudakozni méltóztatott — azután a' Palatinalis Regementbéli lovas századot vizsgálta-meg ö Kir. Fő Hertzegsége, ámbár a' lovaglásban tett gyakorlás T. Németh János század Kapitány urnak kommandirozása alatt mintegy két óráig tartott, még is minden jó rendel, és a' Királyi Fő Hertzegnek, 's jelenlévő fő rangú Tisztségnek tettzésére ment véghez — ezekután ö Királyi Fő Hertzegsége nemtsak a' tiszti, hanem a' közlegényi kvártélyokat is megnézegetvén, sőt a' közlegénység kenyérét is megkóstolván, méltóztatott fő rangú utazóival egygyütt magát ismét a' fenn említett Cameralis vendégfogadóba megalázni, és ott minden sorsú 's rangú személyekkel a' leg nagyobb

leereszkedéssel magyar nyelven is beszélgetni; innét délutáni hat óra tájban ö Királyi Fő Hertzegsége elindulván, Egerbe utazott, a' hova is a' Borsod Vármegyei Deputatio egy részének szerentséje volt ö Királyi Fő Hertzegségét békésérni. — Ezen alkalmatossággal, mivel rész szerént a' hideg, és havas idő miatt, rész szerént pedig a' két óráig tartó mustra után, a' Palatinalis Regementbéli Nemes katonaság valamennyire ellankadott, ezen mintegy 70 főből álló köz Vitézeket T. Molmár Sándor Dios-Györi Cameralis Praefectus Ur, pénzrel megajándékozta.

A' Magyar Fels. Udvari Kamaránál Nagy Kállói Kállay István ur, eddig a' Bétsben lévő Udvari közönséges Kamara' Conceptuális Praktikánsa, Concipistává neveztetett.

A' Pesti közönséges levelekben Május 14-dikén ezeket olvassuk: —

Fő Tisztelendő *Szedelmájer* György Urat, a' Ns. Kassai Káptalannak Fő Prépostját, Delbachi Apáturt, 's a' Püspöki Lyceumnak Pro-Directorát, mint sok tekintetekre nézve érdemes férfit, ö Cs. Kir. Felsége Cattaroi Püspöki rangal tisztelte-meg.

A' Kolosvári Királyi Lyceumban a' Természeti Törvény, a' közönséges Társasági Törvény, a' Nemzetek Törvénye, és a' Római Polgári Törvény tanítására ö Felsége méltóztatott T. T. *Banó* István Urat, a' Philosophia, és a' Törvények Doctorát, 's Magyar Országai felesküdt Prókátort a' Politia és Cameralis Tudományok Tanítására pedig Huber Ferencz Urat kegyelmesen Professornak kinevezni.

Váczról. Aprilis' 21-dik napján tartott a' Süketnémák' Királyi intézetében az első fél esztendőben tett előmenetekről való Próbátétel, mellyet a' Méltóságos Vurm József Fejérvári; Gróf Bissin-

gen Ernest Jászszi; és Kovalik János Tribunicziai Püspökök, sok Fő Tisztelendő Káptalanbéli Urak, számos Papi, és Világi személyek, Uraságok, és Aszszony-ságok jelenlétekel megtiszteltek. Ezek mindnyájan nagy megilletődéssel, 's tudálkozással nézték, 's hallgatták a' süketnéma gyermekeknek külömbféle tanulmányokban tett előmeneteleket. És valóban igen szívreható, 's elmét érdeklő dolog; tapasztalni, hogy mennyire mehet alkalmas oktatás által az emberi ész. Midőn láttam, hogy azon teremtmények, kik a' nyelv' tudatlansága miatt, az emberi társaságból egészen kizárattatva, természeti vadságban valának, mind azon tudományokat megtanulják, mellyeket én azon életkoromban tanultam; megvallom, elragadtatásomig tudálkoztam; és tapasztaltam, hogy csak az, a' ki maga szemével látja, győződhetik meg a' dolognak valóságáról. De ki ne bámulna, látván, hogy a' süketnéma gyermek nem csak helyesen írni, a' szavakat kimondani, Magyar, vagy Német nyelven gondolatit másoknak értésére adni, mások akaratját megérteni, számot vetni tud; hanem a' keresztény tudományban, a' föld-leírásában, a' rajzolásban is olly előmenetelt tett, hogy annál szebbet azon időkorbeli halló gyermektől is senki sem várhat. Megmutatták a' süketnéma fiúk a' kézimesterségben, a' leánykák az aszszonyi munkákban szerzett készségeket; midőn, amazok az esztergályos, varga, szabó, szijártó, és könyvnyomtató munkáikat: ezek kötésiket, varrásikat, reczéléseket a' tisztelt minden rendbéli vendégek eleibe terjesztették. — Megérdemli az ilyen intézet valóságga, hogy azt minden érzékeny

szívű Hazafi megismérni, és tehetsége szerént segíteni iparkodjék!

~~~~~

Temesvárról, Május 2-dikán. A' Temesi Bánságnak lakosi is a' többi hazafiakkal, sőt az egész Austriai Birodalom' Polgárjaival azon az egész Európa előtt tudva lévő igyekezetben ditséretesen vették, a' mellyel sebesedett katonáknak ápolgatásokra olly nevezetes segedelem-pénzek összevgyűjtetnek. Nem csak a' földes Uraságok, hanem az alsóbb rendű emberek is sietnek a' háborúban megsebesedett polgár társaiknak életeken könnyebbiteni, és e' szép célra az adakozásokat napról napra világosabban 's gyorsabban tapasztaltatják. De itt Temesváron ezen igyekezet annál fogatosabb, mivel a' hasznot mulatsággal egyesíti. Ts. Dezsán Judith, született Remetei Kőszegi Aszszony, több ide való nemes személyekkel, és tisztviselőkkel egy társaságba állott, a' melly ama' nevezetes énekes játékot Agnes Sorel, tökéletesen megtanulta, és Aprilisnek 23-án az itt lévő játékszinben a' St. Julien Ezredből lévő katonáknak hasznokra olly nagy pompával 's mesterségesen előadta, hogy ehez hasonló mulatságban még soha e' Bánság nem részesült, de még a' fő városok is azt gyönyörködve elfogadhatták volna. Igaz ugyan, hogy a' társaságnak sok akadályokkal küszködni kellett; de annál nagyobb lett a' fáradságának jutalma, a' midőn a' néző közönségnek várakozását felyül haladván, a' hadi tárházba 1886 forintot szolgáltatott, és az egész hazának megbizonyította, hogy már az Országban e' részében is a' szép mesterségek erős lábba állottak.

Száz forint huszas pénzért, adtak Váltó czédulában: —
Máj. 16-dik napján 327 $\frac{1}{2}$ — 17-dikén 330 $\frac{2}{3}$ — 19-dikán 329 $\frac{1}{3}$ forintot.